

शिक्षा मंडल, वर्धा द्वारा संचालित,

श्रीकृष्णदास जाजू ग्रामीण सेवा महाविद्यालय,

पिपरी, वर्धा - ४४२००१

संलग्न : राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज नागपूर विद्यापीठ, नागपूर

राष्ट्रीय सेवा योजना

विद्यापीठस्तरीय उत्कृष्ट रासेयो महाविद्यालय एकक पुरस्कार प्राप्त पथक - २०१६

विशेष शिबिर अहवाल

दि. २३.१२.२०१८ ते दि. ३०.१२.२०१८

मौजा पानवाडी, ता. आर्वी, जि. वर्धा.

डॉ. राजेश देशपांडे
रा.से.यो. कार्यक्रम अधिकारी
श्रीकृष्णदास जाजू ग्रामीण सेवा महाविद्यालय,
पिपरी-वर्धा

डॉ. पुरुषोत्तम कालभूत
प्राचार्य
श्रीकृष्णदास जाजू ग्रामीण सेवा महाविद्यालय,
पिपरी-वर्धा

शिक्षा मंडल, वर्धा द्वारा संचालित,
श्रीकृष्णदास जाजू ग्रामीण सेवा महाविद्यालय, पिपरी-वर्धा
(विद्यापीठस्तरीय उत्कृष्ट रासेयो महाविद्यालय एकक पुरस्कार प्राप्त पथक)

राष्ट्रीय सेवा योजना पथक विशेष शिविर अहवाल २०१८-१९

‘राष्ट्रीय एकात्मता व स्वच्छ भारत अभियानासाठी युवाशक्ती शिविर’
मौजे पानवाडी, ता. आर्वा, जि. वर्धा

महाविद्यालयाच्या राष्ट्रीय सेवा योजना पथकाचे महाविद्यालयस्तरीय ‘राष्ट्रीय एकात्मता व स्वच्छ भारत अभियानासाठी युवाशक्ती’ या संकल्पनेवर आधारित विशेष शिविर दिनांक २३ डिसेंबर २०१८ ते ३० डिसेंबर २०१८ या कालावधीत मौजा पानवाडी, ता.आर्वा, जि. वर्धा येथे शिविरार्थी व ग्रामस्थांच्या उपस्थितीत मोठ्या उत्साहात संपन्न झाले. या शिविरांतर्गत ग्रामविकासाचे वेगवेगळे उपक्रम तसेच विविध समाजप्रबोधनात्मक कार्यक्रम शिविर संयोजक मा. डॉ. पुरुषोत्तम कालभूत यांच्या मार्गदर्शनात शिविर प्रमुख डॉ. राजेश देशपांडे व सह शिविर प्रमुख प्रा. मिलिंद माने यांच्या नेतृत्वात राबविण्यात आले. या शिविरामध्ये ३९ मुली व ३६ मुले असे एकूण ७५ स्वयंसेवक सहभागी झाले होते.

शिविराचा उद्घाटन कार्यक्रम मा. श्री. डॉ. एस. जे. झिले, प्राचार्य, कृषी विज्ञान संस्था, पिपरी-वर्धा, मा. सौ. शीलाताई पवार, सभापती, पंचायत समिती, आर्वा, मा. सौ. वंदनाताई ढोक, सरपंच, मा. श्री. बाबाराव मसराम, उपसरपंच, मा. श्री. लक्ष्मणराव दंडाळे, अध्यक्ष, तंटामुक्ती समिती, मा. श्री. भरतभाऊ भुतडा, अध्यक्ष, शाळा व्यवस्थापन समिती, मा. श्री. श्यामभाऊ काळसर्पे, सदस्य, मा. सौ. उषाताई भिवगडे, सदस्या, मा. प्रवीण ढोक, सदस्य, मा. श्री. नौशाद अली, पोलीस पाटील, मा. श्री. श्यामराव पेंडके, मुख्याध्यापक, मा. श्री. एम. डी. शेळके, सचिव, ग्रामपंचायत पानवाडी, मा. श्री. दीपक लाहोटी यांच्या प्रमुख उपस्थितीत व प्राचार्य डॉ. पुरुषोत्तम कालभूत यांच्या अध्यक्षतेखाली उत्साहात संपन्न झाला. कार्यक्रमास सर्वच ग्रामस्थ बंधु-भगिनी यांची उत्साहवर्धक उपस्थिती होती.

कार्यक्रमाच्या सुरुवातीला रासेयो सांस्कृतिक कला-पथकाने विद्यापीठ गीत, रासेयो गीत सादर करून शिविराची वातावरणनिर्मिती केली. शिविर प्रमुख डॉ. राजेश देशपांडे यांनी प्रास्ताविकातून शिविर आयोजनाची भूमिका मांडून शिविर कालावधीत होणाऱ्या उपक्रमांची व दिनचर्येची माहिती दिली. प्राचार्य डॉ. पुरुषोत्तम कालभूत यांनी मार्गदर्शन केले. सर्व ग्रामस्थ बंधु भगिनिंनी विविध कार्यक्रमात सक्रियतेने सहभागी होऊन संधीचा लाभ घ्यावा असे आवाहन केले. प्रमुख अथिती डॉ. एस. जे. झिले यांनी शिविर आयोजनाचे महत्त्व सांगून शिविराच्या पद्धतशीर नियोजनाचे कौतुक केले. सौ. शीलाताई पवार यांनी शिविराच्या माध्यमातून गाव

विकासाच्या संधी मिळतात. त्यामध्ये गावकऱ्यांचे सहकार्य महत्त्वाचे असते. असे प्रतिपादन केले. उपस्थित इतर मान्यवरांनी शिबिराला शुभेच्छा दिल्या.

शिबिराची दिनचर्या -

पानवाडी ग्रामवासीयांकरिता शिबिराची दिनचर्या ग्रामविकासाची नवी पहाट फुलविणारी प्रेरणा देणारी ठरली तर शिबिरार्थ्यांकरिता अनुभवातून व्यक्तिमत्त्व विकासाची दिशा देणारी होती. शिबिराच्या दिनचर्येचा प्रारंभ पहाटे ५.०० वाजता 'घनश्याम सुंदरा श्रीधरा अरुणोदय झाला' या मंगल भूपाळीने होत असे. सकाळी ५.५५ वाजता सर्व विद्यार्थ्यांच्या उपस्थिती बरोबरच प्रत्येक गटातील सदस्यांच्या हजेरीची माहिती त्या गटाचा प्रमुख सादर करायचा. राष्ट्रगीतानंतर लोकप्रबोधनाच्या विविध विषयावर चिंतन व्हायचे. चिंतनाचे प्रेरणादायी व भावस्पर्शी विचार मनात रुजवत जागर दिंडीला उत्स्फूर्त प्रारंभ व्हायचा. या जागर दिंडीत गावातील भजनी मंडळ, ग्रामस्थ बंधु-भगिनी, बालगोपाल या सर्वांचा मोठ्या उत्साहात सहभाग असायचा. ग्रामस्थ आपल्या घरासमोरील जागा स्वच्छ करून रांगोळ्यांनी दिंडीचे मोठ्या उत्साहात स्वागत करायचे. दारासमोर थोर महापुरुषाचे फोटो ठेवून फुलांच्या रांगोळ्यासह महापुरुषांचे विचार व महत्त्व यामधून प्रकर्षाने जाणवत होते.

जनजागृती करण्यासाठी जागर दिंडीमध्ये समाज प्रबोधनपर म्हणी, घोषवाक्य, सुविचार यांच्या घोषणा देण्यात येत असत. 'झाडे लावा एक हजार गाव होईल हिरवेगार', 'मोरीचे पाणी शोषखड्यात सोडा', 'दारुने शिंगला संसार भंगला', 'कावळा म्हणतो काव काव माणसा-माणसा झाडे लाव', 'सफाई में खुदाई है', 'काश्मीर हो या कन्याकुमारी भारतमाता एक हमारी' इत्यादी घोषवाक्य तर 'लावा लावा हो झाड लावा', 'जोडा भारत जोडो भारत', 'हम जवान आझाद वतन के आँधी से टकरायेंगे' अश्या प्रकारची गीते, स्फूर्ती गीते, देशभक्तीपर गीते शिबिरार्थ्यांसोबत ग्रामस्थ बंधु-भगिनी व बालगोपाल उत्साहाने गात असत. यामुळे ग्रामस्थांची मने जोडली गेली. त्यांच्या मध्ये नवीन उर्जा व नवीन चेतना निर्माण झाली.

जागरदिंडीनंतर शिबिरार्थी व ग्रामस्थ युवक-युवती सकाळच्या प्रहरी धावणे, योगासने, कवायती करीत असत. शरीर सुदृढ राखण्याकरिता नियमित व्यायामाची गरज असते हा संदेश त्यातून मिळाला. शिबिराचे नियोजन उत्तम असल्यामुळे शिबिराची दिनचर्या घड्याळाच्या काट्याप्रमाणे चालत असे. वेळेचे महत्त्व, शिस्त, स्वयंशासन, स्वालंबन, सहकार्य, नम्रता, आदरभाव, सामाजिक बांधिलकी यामुळे शिबिरार्थी व ग्रामस्थांचा आत्मविश्वास दृढ झाला.

श्रमसंस्कार -

'श्रम ही हैं श्रीराम हमारा' याप्रमाणे विद्यार्थ्यांवर श्रमाचे संस्कार व्हावे, त्यांना श्रमाचे महत्त्व कळावे या उद्देशाने शिबिर कालावधीत सकाळी ७.३० ते ११.०० या वेळात श्रमसंस्कार प्रकल्प राबविण्यात आला. श्रमसंस्कारचे माध्यमातून शिबिरार्थी व ग्रामस्थ बंधु-भगिनी यांनी गावातील सात ठिकाणी नालीची स्वच्छता,

गाळ उपसणे व खोदकाम साधारण १०५ फूट लांब १ फूट रुंद व दीड फूट खोल याप्रमाणे करण्यात आले. गावाच्या वेशीवर असलेला बंधारा ५५ फूट लांब १५ फूट रुंद व दीड फूट खोल करण्यात आला. गावातील १४० फूट लांब व ८० फूट रुंद असलेल्या मुख्य चौकाची साफसफाई व सौंदर्यीकरण करण्यात आले. गावातील कोडवाड्याची साफसफाई करण्यात आली. शाळेचे मैदान स्वच्छ करण्यात आले. रस्त्यावर येणारे सांडपाणी रस्त्याच्या बाजूला नाली काढून व्यवस्थित करण्यात आले. गावातील रस्त्याची सफाई, तसेच रस्त्यावर असलेल्या शौचावर राखड टाकून रस्ते स्वच्छ करण्यात आले. गावात स्वच्छता अभियान राबवून स्वच्छतेचा संदेश कृतीमधून देण्यात आला. या कार्यात गावच्या सरपंच, उपसरपंच, सदस्य व ग्रामस्थांनी उत्स्फूर्त सहभाग घेतला.

ग्रामस्थांचे मनपरिवर्तन केल्यामुळे गाव स्वच्छ व निर्मल करण्याची दिशा त्यांना मिळाली व ग्रामस्थांसमोर स्वच्छतेचा आदर्श निर्माण करण्यासाठी व गाव हगणदारीमुक्त करण्यासाठी शिविरार्थी, शिविरार्थिनी यांकरिता वेगवेगळ्या चराचे संडासांची व्यवस्था करण्यात आली होती. कमी खर्चात शौचालय तयार करण्याबाबत माहिती व मार्गदर्शन देण्यात आले. शौचालयासाठी शिविरार्थ्यांनी उघड्यावर न जाता चराच्या संडासाचा वापर करून स्वच्छतेचा संदेश कृतीमधून गावकऱ्यांना दिला.

बौद्धिक विकास -

गावाची स्थिती तसेच गावकऱ्यांची गरज व रुची लक्षात घेवून त्यांना विविध विषयांवर आधारित तांत्रिक ज्ञान उपलब्ध करून देण्याच्या उद्देशाने विषयतज्ज्ञांद्वारा विविध विषयावर मार्गदर्शनाचे सत्र आयोजित करण्यात आले. त्यात 'तूर पिकावरील किडीचे व्यवस्थापन' प्रा. राजेंद्र खर्चे, 'रोपवाटिका व्यवस्थापन' डॉ. रवींद्र हवा, 'सूक्ष्म जीवांचा कृषिक्षेत्रात वापर व व्यवस्थापन' डॉ. अमोल झापे, 'मशरूम उत्पादन व प्रक्रिया' -डॉ. प्रशांत धरपाल 'ग्रामविकासाचे उपक्रम' श्री विनेश काकडे 'नेत्र विकार, लक्षणे व उपाय व मायघेन', डॉ. गजानन पट्टे व चमू यांनी मार्गदर्शन केले.

व्यक्तिमत्त्व विकास -

युवक - युवतीमध्ये आत्मविश्वास व सकारात्मक दृष्टीकोन निर्माण व्हावा, युवकांच्या उर्जेचा वापर विधायक कार्यामध्ये व्हावा व त्यांच्यामध्ये वैचारिक मंथन घडून आणण्याकरिता शिविरार्थ्यांना विविध स्पर्धांच्या माध्यमातून संधी उपलब्ध करून देण्यात आली. वक्तृत्व स्पर्धा, गटचर्चा, संस्कार लेखन, समयस्फूर्तभाषण स्पर्धा, स्वतःला ओळखा, प्रश्न मंजुषा इत्यादी व्यक्तिमत्त्व विकासाला पोषक उपक्रम आयोजित करण्यात आले. सांस्कृतिक विचाराचे आदान प्रदान होऊन राष्ट्रप्रेम, राष्ट्रभक्ती, सर्वधर्मसमभाव, समाजसेवा ही मूल्य शिविरार्थ्यांना जपावी लागतात. शिविर कालावधीत श्रद्धा, विवेक, प्रेम, सहकार्य, सामाजिक दायित्व, स्वावलंबन

इत्यादि जीवनाला पूरक अशी उदात्त मूल्ये शिविरार्थींच्या अंगी रुजली. त्यांच्यात सकारात्मक बदल दिसून आला.

पशुचिकित्सा कृती शिबिर -

शेती हा ग्रामीण भागातील लोकांचा मुख्य व्यवसाय आहे आणि त्याकरिता पशुधनसुध्दा महत्त्वाचे ठरते. पशुधनाच्या उपचाराची व औषधोपचाराची सुविधा उपलब्ध करून देण्याच्या उद्देशाने दिनांक २८.१२.२०१८ रोजी पशुवैद्यकीय दवाखाना, पानवाडी येथील डॉ. उमेश गावंडे, पशुधन विकास अधिकारी व त्यांची चमू यांच्या सहकार्याने पशुचिकित्सा कृती शिविर संपन्न झाले. या शिविरात गर्भधारणा तपासणी, वंध्यत्व निदान व उपचार जंतनाशक औषधी पाजणे, गोचिड / गोमाशा निर्मूलन अशा विविध आजारांबाबत एकूण ४० जनावरांची तपासणी व उपचार करण्यात आले. शिविराला पशुपालकांचा चांगला प्रतिसाद मिळाला.

आरोग्य तपासणी शिबिर -

चांगले आरोग्य माणसाच्या प्रगतीला गती देणारे असते. परंतु ग्रामीण भागात आरोग्याबाबत बरीच उदासीनता दिसून येते. त्यामुळे आजाराचे प्रमाण वाढत जाते. या सर्व बाबी लक्षात घेवून पानवाडी गावातील ग्रामस्थांसाठी आरोग्य तपासणी शिविराचे आयोजन दिनांक २७.१२.२०१८ रोजी करण्यात आले. या शिविराचा लाभ गावातील ४८ रुग्णांनी लाभ घेतला. आरोग्य तपासणी मध्ये सिकलसेल, रक्तातील हिमोग्लोबिन तपासणी, हिवताप तपासणी, वी.पी., मधुमेह तपासणी करण्यात आली. याकरिता प्राथमिक आरोग्य केंद्र, पानवाडी यांचे सहकार्य लाभले.

नेत्र तपासणी शिबिर -

जीवनात आपल्याला दृष्टीद्वारे विविध वस्तू तसेच बाबींचे अस्तित्व असल्याचे आकलन होते. त्याकरिता डोळे चांगल्या स्थितीत असणे आवश्यक आहे. डोळे तपासणीची सुविधा ग्रामीण भागात नसल्यामुळे डोळ्यांचे आजार वाढत जातात व त्याचा दुष्परिणाम जीवनावर त्याचबरोबर त्याच्या कुटुंबावर होतो. विशेष शिविरांतर्गत दि. २६ डिसेंबर व २७ डिसेंबर २०१८ रोजी दोन दिवसीय नेत्र तपासणी शिविराचे आयोजन करण्यात आले. नेत्र तपासणी शिविर निःशुल्क होते. या शिविराचा लाभ २६० ग्रामस्थांनी घेतला. नेत्र तपासणी शिविर वजाज दृष्टी प्रकल्प अंतर्गत जानकीदेवी बजाज ग्रामविकास संस्था, वर्धा यांच्या सहकार्याने श्री. विनेश काकडे व त्यांचा चमू यांच्या मार्गदर्शनाखाली घेण्यात आले. ग्रामस्थांचा याला उत्तम प्रतिसाद मिळाला. ११६ ग्रमस्थांना चश्मा वाटप करण्यात आले.

कृषी अवजारे प्रदर्शनी -

ग्रामीण भागात शेती हा मुख्य व्यवसाय आहे. शेती उत्तम रीतीने करण्यासाठी आधुनिक अवजारे व त्याबाबतची तांत्रिक माहिती देणे गरजेचे ठरते. त्याकरिता गावात कृषी अवजारे प्रदर्शनी दि. २७

डिसेंबर २०१८ रोजी श्रीमन्नारायण तंत्र निकेतन पिपरी-वर्धा येथील श्री. निलेश अंभोरे व श्री. सुनील पराळे यांच्या सहकार्याने आयोजित करण्यात आली. त्यामध्ये शेतीला लागणारी वेगवेगळी अवजारे टेवण्यात आली होती. कमी खर्चात आधुनिक कृषी अवजारे तयार करणे तसेच त्याच्या वापराबाबतची तांत्रिक माहिती व फायदे याबाबतची माहिती या प्रदर्शनीमध्ये शेतकऱ्यांना देण्यात आली. गावातील शेतकऱ्यांनी कृषी अवजारे प्रदर्शनीचा लाभ घेतला.

खेळ - '

खेळ हा आपल्या आरोग्याकरीता अधिक महत्वाचा आहे. खेळामुळे आपल्यामध्ये एक वेगळी उर्जा निर्माण होते. शिबिराच्या दिनचर्येप्रमाणे सायंकाळी विविध स्पर्धा, मैदानी खेळ घेण्यात येत असत. त्यामुळे शरीराला चांगले वळण लागण्याबरोबर स्फूर्ती, ताजेपणा, चैतन्य, तसेच शरीरात रक्त संचार चांगल्या पध्दतीने होत असल्यामुळे मनसुद्धा प्रसन्न राहावयास मदत होते. कबड्डी खो-खो, व्हॉलीबॉल व सामाजिक खेळ गट-गटामध्ये खेळले जात असत. ग्रामस्थ युवक व शिबिरार्थी एकत्र मिळून खेळाचा आनंद घ्यायचे. त्यामुळे युवक युवतींमध्ये मोठा उत्साह निर्माण होत असे.

प्रार्थना -

मम प्रफुल्लित होण्याकरिता प्रार्थना उपयुक्त ठरते. प्रार्थनेमुळे मन प्रसन्न होऊन शरीरात नवीन उर्जा संचारण्याचे कार्य होत असते. शिबिरात दररोज सायंकाळी ६.०० ते ६.३० या वेळात प्रार्थनेचे आयोजन करण्यात येत असे. स्फूर्तीगीते, जागरगीते, देशभक्तीपर गीतांचे गायन झाल्यानंतर प्रार्थनेला प्रारंभ होत असे. 'इतनी शक्ती हमें दे ना दाता', 'खरा तो एकचि धर्म' या प्रार्थनेबरोबरच अभंग, गौळणी, भजन यांचे सामुहिक गायन व्हायचे. यामुळे शिबिरार्थी व ग्रामस्थांमध्ये नवचैतन्य निर्माण होऊन सकारात्मक विचार करण्यास ते प्रवृत्त होत असत.

सांस्कृतिक कार्यक्रम -

ग्रामस्थांमध्ये सकारात्मक परिवर्तन घडवून आणण्यासाठी सांस्कृतिक कार्यक्रम हे एक प्रभावी माध्यम आहे. पान्ढाडी येथे शिबिराअंतर्गत सांस्कृतिक कार्यक्रमाद्वारे प्रभावी लोकप्रबोधन करण्यात आले. नियोजित वेळेनुसार कार्यक्रमाला प्रारंभ व्हायचा. रासेयो सांस्कृतिक कलापथकाद्वारे पथनाट्य, नकला, जागरगीते, स्फूर्तीगीते, देशभक्तीपर गीते, तुंबडी गीते इत्यादी द्वारा व्यसनमुक्ती, पर्यावरण, वृक्षरोपण, स्त्रीभ्रूणहत्या, धूम्रपान, तंबाखू व गुटखा सेवन, अंधश्रद्धा, साक्षरता, राष्ट्रीय एकात्मता, हगणदारीमुक्त गाव, ग्रामीण स्वच्छता इ. विषयांवर मार्गदर्शन करण्यात आले. 'भोंदूबाबाची भंबेरी', 'आम्ही लेकी कष्टकऱ्यांच्या', 'कचरापेटी' 'स्त्रीभ्रूणहत्या', 'ग्रामीण स्वच्छता', 'आपण सारे एक', 'गांधी तुम्हारे देश में', 'धांबा काय करता' 'जलसाक्षरता' अशा विविध विषयावरील पथनाट्यांसोबतच नाट्यछटा, मूकनाट्य, लोकनृत्य, आदिवासी नृत्य,

तरीच विविध प्रकारची लोकगीते सादर करण्यात आली. पानवाडी येथील ग्रामस्थ मुदक-मुदली तसेच बालकांनी त्यांचे लोकप्रस्तावनात्मक कार्यक्रम सादर केले. उच्च प्राथमिक शाळेच्या विद्यार्थ्यांनी अतिशय सांस्कृतिक कार्यक्रम सादर केले. तरीच पानवाडी जवळील भातौड या गावातील शालेय विद्यार्थ्यांनी श्री उईके हांच्या मार्गदर्शनाखाली सादर केलेले आदिवासी मूल्य व मूकनाट्य प्रेक्षकांच्या कौतुकाल पात्र ठरले. पानवाडी येथील श्री. कापटे व सहकाऱ्यांच्या गुस्फेव रीवा भजनी मंडळ यांनी अतिशय भजने गाऊन लोक प्रबोधन केले. समाजाचे प्रबोधन व राष्ट्ररांत तुकडोजी महाराज यांचे विचार समाजात रुजविण्यासाठी लोकप्रिय सत्यदर्शनेवाचक कीर्तनकार श्री. भाऊ भुटे यांच्या कीर्तनाच्या कार्यक्रमाने ग्रामस्थ प्रभावित झाले. तसेच लोकप्रिय सत्यदर्शनेवाचक श्री. शुभम मुरले यांनी किर्तनाद्वारे समाजप्रबोधन केले.

रांगोळी स्पर्धा -

शिविरातील प्रत्येक कार्यक्रमात ग्रामस्थांचा सक्रीय सहभाग दिगून आला. गावातील महिलासुद्धा मोठ्या प्रमाणात सहभागी व्हायच्या. त्यांच्याकरिता रांगोळी स्पर्धेचे आयोजन करण्यात आले. महिला व मुदलींनी मोठ्या प्रमाणात रांगोळी स्पर्धेत सहभाग घेतला. रांगोळीच्या माध्यमातून वेगवेगळ्या संदेशसुद्धा देण्याचा प्रयत्न गावातील महिलांनी केला. रांगोळीचांचे परीक्षण करून पारितोषिके देण्यात आलीत. यामध्ये अश्विनी हुडे, माधुरी बेंडे व ऋतुजा टोक यांना अनुक्रमे प्रथम, द्वितीय व तृतीय क्रमांक प्राप्त केला. तसेच प्रोत्साहनपर पारितोषिके देण्यात आली.

ग्रामस्वच्छता -

ग्रामस्थांना स्वच्छतेचे महत्त्व पटवून देण्यासाठी 'राष्ट्रीय एकात्मता व स्वच्छ भारत अभियानासाठी युवशक्ती शिविर' या संकल्पनेवर आधारित विशेष शिविरामध्ये विविध उपक्रम राबविण्यात आले. यामध्ये दोन प्रकारच्या स्वच्छतेवर भर देण्यात आला. एक मनाची स्वच्छता व दुसरी परिसर स्वच्छता. मनाच्या स्वच्छतेकरिता शिविरामध्ये जागरदिही, भजन, लोकनृत्ये, पथनाट्ये, स्मृतीगीते, राष्ट्रभक्तीपर गीते इत्यादींच्या माध्यमातून प्रयत्न करण्यात आले. गावाचा परिसर स्वच्छतेकरिता ग्रामस्थ व शिविरार्थ्यांनी संपूर्ण गाव स्वच्छ केले. नालीची सफाई, सांडपाण्याची व्यवस्थाकरण्यासाठी रस्त्याच्या बाजूला नाली काढण्यात आली. नालीचे खोदकाम, रस्त्यावरील शीचावर राख टाकून घाण साफ करण्यात आली. अशा प्रकारे शिविरार्थी व ग्रामस्थांनी हातात झाडू घेवून गाव स्वच्छ करत कृतीतून स्वच्छतेचा संदेश दिला.

शिविर समारोप समारंभ -

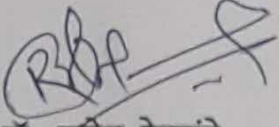
सात दिवस चाललेल्या शिविराचा समारोप दिनांक ३० डिसेंबर २०१८ रोजी करण्यात आला. याप्रसंगी महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. पुरुषोत्तम कालभूत यांच्या अध्यक्षतेखाली व मा. श्री. डॉ. बाबा सोनटकरे, अधिष्ठाता (कृषी), शिक्षा मंडळ, मा. सौ. शीलाताई पवार, समापती, पंचायत समिती, आर्वी, मा.

सी. वंदनाताई ढोक, सरपंच, मा. श्री. बाबाराव मसराम, उपसरपंच, मा. श्री. लक्ष्मणराव दंडाळे, अध्यक्ष, तंटामुक्ती समिती, मा. श्री. भरतभाऊ भुतडा, अध्यक्ष, शाळा व्यवस्थापन समिती, मा. श्री. श्यामभाऊ काळसरपें, सदस्य, मा. सी. उमाताई भिवगडे, सदस्या, मा. प्रवीण ढोक, सदस्य, मा. श्री. नौशाद अली, पोलीस पाटील, मा. श्री. श्यामराव पेंडके, मुख्याध्यापक, मा. श्री. एम. डी. शेळके, सचिव, ग्रामपंचायत पानवाडी, मा. श्री. पुरुषोत्तम भुतडा, मा. श्री. दीपक लाहोटी यांच्या प्रमुख उपस्थितीत समारोप समारंभ उत्साहाने संपन्न झाला. कार्यक्रमास सर्वच ग्रामस्थ बंधु-भगिनी यांची उत्साहवर्धक उपस्थिती होती. मान्यवरांनी ग्रामस्थ व शिबिरार्थ्यांसोबत श्रमसंस्कारातून गावात केलेल्या कागाची पाहणी केली. त्यानंतर कार्यक्रमास्थळी मान्यवरांच्या हस्ते दीप प्रज्वलन करण्यात आले. या प्रसंगी रासेयो गीत व विद्यापीठ गीत सादर करण्यात आले.

शिबिरादरम्यान राबविण्यात आलेल्या विविध उपक्रमांची माहिती शिबिरप्रमुख डॉ. राजेश देशपांडे यांनी प्रास्ताविक व अहवाल वाचनातून सादर केली. ग्रामस्थ श्री. प्रकाशराव ढोक, श्री. प्रवीण दंडाळे, श्री. रवींद्र गुडे, श्री. दीपक लाहोटी, यांनी आपले मनोगत व्यक्त केले. शिबिरार्थ्यांकडून श्री. शुभम उमाटे व कु. निकिता लोणकर यांनी आपले मनोगत व्यक्त केले. याप्रसंगी मान्यवरांच्या हस्ते शिबिरार्थ्यांना प्रमाणपत्र वितरण व रांगोळी स्पर्धेचे बक्षिस वितरण करण्यात आले. मुख्य अतिथी डॉ. बाबा सोनटक्के, यांनी उत्कृष्ट पद्धतीने शिबिराचे आयोजन केल्याबद्दल शिबिर संयोजक, शिबिर प्रमुख व शिबिरार्थ्यांचे कौतुक केले. ग्रामस्थांसाठी हे शिबिर निकासाची नवी दिशा देणारे ठरले व अश्या प्रकारचे उपक्रम पुढेही राबविण्यात यावे अशी अपेक्षा व्यक्त केली. सरपंच मा. सी. वंदनाताई ढोक, यांनी शिबिराकरिता गावाची निवड करून गावकऱ्यांमध्ये मनपरिवर्तन घडवून आणण्याचे मोठे कार्य शिबिरार्थ्यांद्वारा झाले. असे उपक्रम पुढेही व्हावेत अशी अपेक्षा व्यक्त केली. प्राचार्य डॉ. पुरुषोत्तम कालभूत यांनी अध्यक्षीय मार्गदर्शनात शिबिराच्या माध्यमातून झालेली गावविकासाची कामे ग्रामस्थांनी पुढे न्यावीत व आदर्श ग्राम निर्माण करण्याकरिता सर्वांनी एकत्र येवून कार्य करावे असे आवाहन ग्रामस्थांना केले. शिबिरामध्ये शिबिरार्थ्यांसोबत ग्रामस्थांचा सहभाग व सहकार्याबाबत आनंद व्यक्त केला. समारोप कार्यक्रमाचे आभारप्रदर्शन प्रा. मिलिंद माने यांनी केले. कार्यक्रमाचे सूत्रसंचालन प्रा. सलीम शेख यांनी केले. कार्यक्रमाचा समारोप सामुदायिक प्रार्थना 'खरा तो एकची धर्म' ने झाला. शिबिर समारोपाच्या भावस्पर्शी सोहळ्यानंतर शिबिरादरम्यान राबविण्यात आलेले उपक्रम व रचनात्मक कार्याचा वसा आपल्या आयुष्यात जपण्याचा संकल्प करून शिबिरार्थी व ग्रामस्थांनी साश्रूनयनांनी एकमेकांचा निरोप घेतला. अश्या प्रकारे पानवाडी येथील शिबिर ग्रामविकासाची नवी दिशा देणारे ठरले.

शिबिराच्या यशस्वीतेकरिता प्राचार्य डॉ. पुरुषोत्तम कालभूत यांच्या दिशादर्शक मार्गदर्शनात, डॉ. राजेश देशपांडे यांच्या नेतृत्वात, प्रा. मिलिंद माने सहकार्यक्रम अधिकारी व प्रा. विना सॅम्युअल, प्रा. गोपाल उपासे, प्रा. राजेंद्र वरकल, डॉ. अजय किनखेडकर, प्रा. सलीम शेख, प्रा. मनोज येल्टीवार, डॉ. सुशिल चौहान, प्रा.

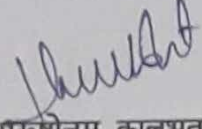
सुरेंद्र घमंडी, प्रा. संजय दुधबडे, प्रा. शैलेंद्र जांभुळकर, श्री. सुभाष अलवाडकर, श्री. गौरव अंबाडरे, श्री संदीप गायकवाड, श्री. प्रशांत ढोक, श्री. नौशाद अली, श्री. आशिष भिवगडे, श्री. शुभम ढोक आणि समस्त बंधु आणि भगिनी तसेच शिविरार्थी युवक - युवतींनी अथक परिश्रम घेतले व यशाचे मानकरी झाले.

डॉ. राजेश देशपांडे

रा.से.यो. कार्यक्रम अधिकारी

श्रीकृष्णदास जाजू ग्रामीण सेवा महाविद्यालय,
पिपरी-वर्धा

डॉ. पुरुषोत्तम कालभूत

प्राचार्य

श्रीकृष्णदास जाजू ग्रामीण सेवा महाविद्यालय,
पिपरी-वर्धा

विशेष शिबिर क्षणचित्रे

शिबिर उद्घाटन कार्यक्रम

शिबिर उद्घाटन कार्यक्रम

जागरदिंडी

जागरदिंडी

श्रमसंस्कार : नाला रुंदीकरण

श्रमसंस्कार : मुख्य चौकाची साफसफाई

विशेष शिबिर क्षणचित्रे

श्रमसंस्कार : नालीची स्वच्छता

श्रमसंस्कार : नालीची स्वच्छता

श्रमसंस्कार : नालीची स्वच्छता

श्रमसंस्कार : कोंडवाडा स्वच्छता

श्रमसंस्कार : बंधान्यातील गाळ उपसणे

श्रमसंस्कार : बंधान्यातील गाळ उपसणे

विशेष शिबिर क्षणचित्रे

मार्गदर्शन सत्र : मशरूम उत्पादन व प्रक्रिया

मार्गदर्शन सत्र : ग्रामविकासाचे उपक्रम

नेत्र तपासणी शिबिर

पशुचिकित्सा कृती शिविर

आरोग्य तपासणी शिबिर

कृषी अवजारे प्रदर्शनी

विशेष शिविर क्षणचित्रे

सांस्कृतिक कार्यक्रम : आम्ही लेकी कष्टकऱ्यांच्या

सांस्कृतिक कार्यक्रम : भोंदूबाबाची भंबेरी

लोक प्रबोधन : कीर्तन

रांगोळी स्पर्धा

शिविर समारोप कार्यक्रम

शिविर समारोप कार्यक्रम

ग्रामशक्ती अन् युवाशक्तीने पेटविली श्रमसंस्काराची ज्योत

■ जाजू महाविद्यालयाच्या वतीने रासेयो शिबिर ■ शिबिरादरम्यान विद्यार्थ्यांनी राबविलेत विविध उपक्रम

जाजू महाविद्यालयाने रासेयो शिबिरात विद्यार्थ्यांनी राबविलेले विविध उपक्रम. शिबिरादरम्यान विद्यार्थ्यांनी राबविलेले विविध उपक्रम. शिबिरादरम्यान विद्यार्थ्यांनी राबविलेले विविध उपक्रम.

शिबिरादरम्यान विद्यार्थ्यांनी राबविलेले विविध उपक्रम. शिबिरादरम्यान विद्यार्थ्यांनी राबविलेले विविध उपक्रम. शिबिरादरम्यान विद्यार्थ्यांनी राबविलेले विविध उपक्रम.

सकाळी जागर तर रात्री प्रबोधन
दररोज पाचडे भंगल भुषणकी कायदी, चित्तनाथे इदवस्वणी विचार घडून विरंगल अर्थात ग्रामसंस्काराची सक्तीसून जागर विंडी निघायची. जागे धर्ष अनेक हे, देश हयस एक हे. जदी मुळाम पाजु मसारा, नकस निडिका पीत मसारा इत्यादी घोषणांनी न प्रस्थादायी 'जोडो भारत जोडो भारत.' या संघर्षी व इतरांगीतानी कायदाकाय परिसर दुनदुमुन जायदा सायंकाळी चमीरे जनातून लोकप्रबोधन केले जायदे. राखेदाया नास्तुतिक कलायथका ने भौतुवावाची भक्तेरी, र्थीभ्याहत्या, माथी तुम्हारे देश दे, धोका कडक तनया, जायदा हाते एक ग्राम स्वच्छता इत्यादी विषयावर पथनाटय, नकदा, जागरणीय, लोकनृत्य व देशप्रेमविवर गीत सादर केळीत. राबवाय सजय अे गी हाटक भाऊरतहेव घुटे व शुभम मुळते वाका प्रबोधनयय कार्यक्रमही घडवाय प्रकृत. ग्रामस्थ, गुरुदेव सेवा संवट अणि पानवाडी, भादोहय्या हाकादेही कार्ययय करदेता.

तज्ज्ञांच्या मार्गदर्शनातून मिळाली दिशा
या शिबिराच्या काळातयत प्रा. रावेर सटे, डॉ. रविंद्र हवा डॉ. प्रशांत धरयत का तज्ज्ञांनी कुयी विषयक मार्गदर्शन केले डॉ. गजानन पाटे, राहण व घाड यानी होइयाय्या अजाययत वल सक्ती दिडो. सर दिनेश काडटे यानी ग्रामविकासवर मार्गदर्शन केले. यानह परिसंवाद, मंडवटो, सनद संकुने भाषण, श्रमयुक्त संघ इत्यादी उपक्रमही राबवियत आले. यातून शिबिरायादीसत्र ग्रामस्थानाही विरंग मिळयली.

शिबिरादरम्यान विद्यार्थ्यांनी राबविलेले विविध उपक्रम. शिबिरादरम्यान विद्यार्थ्यांनी राबविलेले विविध उपक्रम. शिबिरादरम्यान विद्यार्थ्यांनी राबविलेले विविध उपक्रम.

22	Nanaya Panjabrao Salodkar	Nsalodkar	Nsalodkar	Nsalodkar	Nsalodkar	Nsalodkar	Nsalodkar	Nsalodkar
23	Nikita Rajendra Awathale	NAwathale	NAwathale	NAwathale	NAwathale	NAwathale	NAwathale	NAwathale
24	Nilesh Anilrao Bobade	NBobade	NBobade	NBobade	NBobade	NBobade	NBobade	NBobade
25	Pallavi Madhukarrao Chaukone	PChaukone	PChaukone	PChaukone	PChaukone	PChaukone	PChaukone	PChaukone
26	Pranjli Tukaram Galande	PGalande	PGalande	PGalande	PGalande	PGalande	PGalande	PGalande
27	Priya Suryabhanji Nehare	P.Nehare	P.Nehare	P.Nehare	P.Nehare	P.Nehare	P.Nehare	P.Nehare
28	Ravina Ratan Kamble	RKamble	RKamble	RKamble	RKamble	RKamble	RKamble	RKamble
29	Rohan Gajanan Shendre	R.G.Shendre	R.G.Shendre	R.G.Shendre	R.G.Shendre	R.G.Shendre	R.G.Shendre	R.G.Shendre
30	Rohini Manohar Khadse	RKhadse	RKhadse	RKhadse	RKhadse	RKhadse	RKhadse	RKhadse
31	Roshan Annaji Tumdam	RTumdam	RTumdam	RTumdam	RTumdam	RTumdam	RTumdam	RTumdam
32	Sachin Ramkrushnaji Bokade	S.R.Bokade	S.R.Bokade	S.R.Bokade	S.R.Bokade	S.R.Bokade	S.R.Bokade	S.R.Bokade
33	Sagar Rajendra Chopade	SChopade	SChopade	SChopade	SChopade	SChopade	SChopade	SChopade
34	Sahil Shravan Kodape	SKodape	SKodape	SKodape	SKodape	SKodape	SKodape	SKodape
35	Shailesh Sahebrao Bhonde	SBhonde	SBhonde	SBhonde	SBhonde	SBhonde	SBhonde	SBhonde
36	Shital Laxmanrao Modak	SModak	SModak	SModak	SModak	SModak	SModak	SModak
37	Shital Raju Sonwane	S.Sonwane	S.Sonwane	S.Sonwane	S.Sonwane	S.Sonwane	S.Sonwane	S.Sonwane
38	Shraddha Manojrao Ghongade	SGhongade	SGhongade	SGhongade	SGhongade	SGhongade	SGhongade	SGhongade
39	Shripal Nandraj Marwade	SMarwade	SMarwade	SMarwade	SMarwade	SMarwade	SMarwade	SMarwade
40	Shubham Vitthalrao Surjuse	SSurjuse	SSurjuse	SSurjuse	SSurjuse	SSurjuse	SSurjuse	SSurjuse
41	Tejaswini Niranjan Kohale	TKohale	TKohale	TKohale	TKohale	TKohale	TKohale	TKohale
42	Vicky Narendra Khirale	V.N.Khirale	V.N.Khirale	V.N.Khirale	V.N.Khirale	V.N.Khirale	V.N.Khirale	V.N.Khirale

Dr Rajesh Deshpande
काबळकम अधिकारी,
राष्ट्रीय सेवा योजना,
श्री कृष्णदास जाजू ग्रामीण
सेवा महाविद्यालय, पिपरी,
बर्धा.

Dr Purushottam Kalbhut
PRINCIPAL
Shrikrishnadas Jajoo
Grameen Seva Mahavidyalaya
PIPRI (WARDHA)

21	Sumit Surendrarao Dhok	Shok	Shok	Shok	Shok	Shok	Shok	Shok
22	Sushil Ashokrao Dhurve	Dhurve	Dhurve	Dhurve	Dhurve	Dhurve	Dhurve	Dhurve

[Handwritten signature]

Dr Rajesh Deshpande
 कार्यक्रम अधिकारी,
 राष्ट्रीय सेवा योजना,
 श्री कृष्णदास जाजू ग्रामीण
 सेवा महाविद्यालय, पिपरी,
 न.वर्धा.

[Handwritten signature]

Dr Purushottam Kalbhut
PRINCIPAL
 Shrikrishnadas Jajoo
 Grameen Seva Mahavidyalaya
 PIPRI (WARDHA)

Shrikrishnadas Jajoo Grameen seva Mahavidyalaya, Pipri-Wardha.
NSS Special Camp 24 to 30 Dec. 2018
Volunteer Attendance B.A.(R.S.) Part-III
At. Panwadi, Tah. Arvi, Dist. Wardha

M-06
F-02

S.N	Name	24.12.2018	25.12.2018	26.12.2018	27.12.2018	28.12.2018	29.12.2018	30.12.2018
1	Anil Ramesh Rao Mahajan	<u>Amahajan</u>	<u>Amahajan</u>	<u>Amahajan</u>	<u>Amahajan</u>	<u>Amahajan</u>	<u>Amahajan</u>	<u>Amahajan</u>
2	Ankit Bharat Moon	<u>A.B.Moon</u>	<u>A.B.Moon</u>	<u>A.B.Moon</u>	<u>A.B.Moon</u>	<u>A.B.Moon</u>	<u>A.B.Moon</u>	<u>A.B.Moon</u>
3	Arti Sunil Rao Shende	<u>Ashende</u>	<u>Ashende</u>	<u>Ashende</u>	<u>Ashende</u>	<u>Ashende</u>	<u>Ashende</u>	<u>Ashende</u>
4	Gaurao Kishor Rao Bhurse	<u>Gbhurse</u>	<u>Gbhurse</u>	<u>Gbhurse</u>	<u>Gbhurse</u>	<u>Gbhurse</u>	<u>Gbhurse</u>	<u>Gbhurse</u>
5	Gayatri Vivek Kakde	—	—	—	—	—	—	—
6	Komal Dnyaneshwar Uike	<u>Kuikay</u>	<u>Kuikay</u>	<u>Kuikay</u>	<u>Kuikay</u>	<u>Kuikay</u>	<u>Kuikay</u>	<u>Kuikay</u>
7	Mayur Subhash Rao Lichade	<u>M.Lichade</u>	<u>M.Lichade</u>	<u>M.Lichade</u>	<u>M.Lichade</u>	<u>M.Lichade</u>	<u>M.Lichade</u>	<u>M.Lichade</u>
8	Nikita Gopal Rao Lonkar	<u>Nlonkar</u>	<u>Nlonkar</u>	<u>Nlonkar</u>	<u>Nlonkar</u>	<u>Nlonkar</u>	<u>Nlonkar</u>	<u>Nlonkar</u>
9	Payal Kishor Hudkar	—	—	—	—	—	—	—
10	Roshan Khushal Rao Choudhari	<u>RKChudhari</u>	<u>RKChudhari</u>	<u>RKChudhari</u>	<u>RKChudhari</u>	<u>RKChudhari</u>	<u>RKChudhari</u>	<u>RKChudhari</u>
11	Rupesh Eknath Kothale	<u>RK</u>	<u>RK</u>	<u>RK</u>	<u>RK</u>	<u>RK</u>	<u>RK</u>	<u>RK</u>
12	Shubham Ashok Rao Umate	<u>SUmate</u>	<u>SUmate</u>	<u>SUmate</u>	<u>SUmate</u>	<u>SUmate</u>	<u>SUmate</u>	<u>SUmate</u>
13	Yogesh Rajendra Shende	<u>YShende</u>	<u>YShende</u>	<u>YShende</u>	<u>YShende</u>	<u>YShende</u>	<u>YShende</u>	<u>YShende</u>

Dr Rajesh Deshpande
कार्यक्रम अधिकारी,
राष्ट्रीय सेवा योजना,
श्री कृष्णदास जाजू ग्रामीण
सेवा महाविद्यालय, पिपरी,
बार्दा.

Dr Purushottam Kalbhut
PRINCIPAL
Shrikrishnadas Jajoo
Grameen Seva Mahavidyalaya
PIPRI (WARDHA)